Metodické vysvětlivky

Indexy cen průmyslových výrobců zahrnují ceny výrobků vyrobených v odvětvích B až E podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Publikace obsahuje cenové indexy za oddíly a skupiny CZ-CPA, které jsou agregované do subsekcí a sekcí Klasifikace produkce (CZ-CPA 2015) a průmyslu celkem.

Za některé agregace nejsou indexy uváděny z důvodu ochrany individuálních dat. Průmyslem celkem se označuje součet sekcí B, C, D a E Klasifikace produkce (CZ-CPA) v aktuálním vydání, platném od 1. ledna 2015, která je vypracovaná na bázi evropského standardu CPA 2015 (Classification of Products by Activity).

V průběhu roku 2022 proběhla standardní komplexní revize indexů cen průmyslových výrobců. Na jejím základě jsou cenové indexy od ledna 2023 počítány na nových vahách za rok 2021. Váhy byly stanoveny na základě struktury tuzemských tržeb za rok 2021 z výkazu Prům 2-01, Ceny Prům 1-12 a administrativních dat výkazu P4-01.

Cenové indexy vypočítávané k základu prosinec 2015 = 100 byly nahrazeny novými technickými cenovými indexy se základem prosinec 2021 = 100. Takto vypočtené indexy jsou od čtyřmístné úrovně klasifikace CZ-CPA výše řetězeny k bazickému základu průměr roku 2015 = 100, čímž je zajištěno pokračování současných časových řad indexů.

Z časové řady průměr 2015=100 byla spočtena časová řada průměr 2021 = 100, a to vydělením indexů časové řady průměr 2015 = 100 indexem průměr roku 2021. Výpočet časových řad k základům průměr roku 2005 = 100 a průměr roku 2010 = 100 byl v prosinci 2022 ukončen.

Odvozené indexy (meziměsíční, meziroční, podíl klouzavých průměrů) jsou stále počítány z řady bazických indexů o základu průměr roku 2015 = 100.

Ze sledování a z publikování byla **vyřazeny** tyto agregace:
CA 12 – Tabákové výrobky, vč. subdodavatelských prací
CB 151 – Činěné a upravené usně (vyčiněné kůže); vč. subdodavatelských prací
CH 253 – Parní kotle, kromě kotlů k ústřednímu topení, vč. subdodavatelských prací

Zároveň byly vyřazeny všechny subsekce CA až CM, které již nejsou součástí klasifikace.

Cenové indexy jsou počítány na základě cen za výběrové soubory reprezentantů a vybrané zpravodajské jednotky agregací jednoduchých indexů cen reprezentantů do úhrnů pomocí výpočetního vzorce typu Laspeyres v modifikované podobě. Pro výpočet se používají stálé váhy.

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} .100$$

kde:
p_1 značí cenu ve sledovaném období
p_0 značí cenu v základním období (prosinec 2015)
p_0q_0 stálá váha - hodnotový ukazatel v promile (tuzemské tržby roku 2015)

Index cen průmyslových výrobců se počítá měsíčně na základě cen zjištěných státním statistickým výkazem Ceny Prům 1-12. Tento výkaz vyplňují vybrané organizace (cca 1200) za vybrané reprezentanty (cca 5000). Vykazovaná cena je cena sjednaná mezi dodavatelem a odběratelem u výrobků určených na tuzemský trh (bez DPH, spotřební daně a bez nákladů na dopravu k zákazníkovi a nákladů s ní spojených). Období pro sledování ceny zahrnuje ceny mezi 1. až 18. kalendářním dnem sledovaného měsíce.

Indexy cen průmyslových výrobců jsou počítány a publikovány k základům:
- průměr roku 2015 = 100 (bazický index),
- průměr roku 2021 = 100 (odvozený bazický index),
- předchozí období = 100,
- stejné období předchozího roku = 100,
- podíl klouzavých průměrů indexů (průměr indexů za posledních 12 měsíců k průměru indexů za předchozích 12 měsíců, vypočteno z indexů k základu průměr roku 2015 = 100).

Od ledna 2003 jsou také publikovány indexy cen průmyslových výrobců podle Hlavních průmyslových skupin (Main Industrial Groupings MIGs). Jejich obsah byl definován v Nařízení Komise (EK) číslo 586/2001 ze dne 26. března 2001 realizující Nařízení Rady (EK) číslo 1165/98 o krátkodobých statistikách. V červnu 2007 došlo Nařízením Komise (ES) číslo 656/2007 ke změně obsahu jednotlivých průmyslových skupin. První výpočet a publikování podle aktuálního nařízení proběhl v lednu 2009. Přepočet časových řad byl proveden do roku 2000 včetně.

Průměrné ceny zemního plynu a elektřiny

Od roku 2002 jsou publikovány **průměrné ceny zemního plynu a elektrické energie.** Tyto ceny jsou zároveň poskytovány Statistickému úřadu Evropské unie (Eurostat).

Do konce roku 2007 se zveřejňovaly průměrné ceny za jednotlivé standardní spotřebitele platné k 1. lednu a k 1. červenci sledovaného roku. Standardní spotřebitelé jsou definováni ve směrnici Rady 90/377/EHS o postupu států EU ke zvýšení průhlednosti cen elektřiny a plynu účtovaných průmyslových spotřebitelům. Od roku 2005 bylo rozšířeno publikování těchto cen, vždy k 1. dni ve čtvrtletí.

Od 1. ledna 2008 byla směrnice rady 90/377/EHS novelizována směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/92/ES ze dne 22. října 2008 o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkoodběratelům. Standardní spotřebitelé byli nahrazeni standardními odběratelskými pásmy a průměrné ceny k 1. dni aktuálního čtvrtletí průměrnými cenami za předchozí čtvrtletí, respektive pololetí.

Směrnice 2008/92/ES byla zrušena s účinkem ke dni 1. března 2017 a byla nahrazena nařízením Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/1952 ze dne 26. října o evropských statistikách cen zemního plynu a elektřiny a o zrušení směrnice 2008/92/ES.

Ke změně metodiky (sledování, výpočet) se zavedením nového nařízení nedošlo, sledování cen elektřiny a zemního plynu bylo rozšířeno o standardní odběratelská pásma pro domácnosti.

Ceny zemního plynu se zjišťují státním statistickým výkazem Ceny E 6-04. Průměrné ceny plynu za pásmo celkem jsou vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen vykázaných nejvýznamnějšími obchodníky s plynem v daném pásmu, kde váhami jsou tržní podíly v jednotlivých pásmech. Vykazované ceny jsou ceny sjednané mezi obchodníkem a jeho konečným spotřebitelem v tuzemsku.

Ceny elektřiny se zjišťují státním statistickým výkazem Ceny Elek 1-12, ve kterém nejvýznamnější obchodníci vykazují ceny účtované vybraným konečným spotřebitelům v tuzemsku. Koneční spotřebitelé jsou vybráni ze všech sítí napětí. Je vykazována jak cena silové elektřiny, tak cena celkem zahrnující silovou elektřinu, přenos, systém a distribuci.
Průměrné ceny elektřiny za jednotlivá spotřebitelská pásma jsou pak vypočteny jako vážený aritmetický průměr z cen jednotlivých konečných spotřebitelů pokrývajících celé požadované spektrum spotřeby.

Dále jsou od 1. čtvrtletí 2001 publikovány **průměrné čtvrtletní ceny elektrické energie a zemního plynu za průmysl celkem**. Za Česko, jako členský stát OECD, jsou předávány uvedené ceny Mezinárodní energetické agentuře IEA. Průměrné čtvrtletní ceny jsou počítány jako vážený aritmetický průměr z průměrných cen jednotlivých spotřebitelských pásem a jejich podílu na roční spotřebě.

Způsob výpočtu cen pro odběratele z nízkého napětí (elektřina) a maloodběr (zemní plyn) zavedený od roku 2024

V roce 2023 proběhlo mimořádné šetření cen. Výpočet byl prováděn ČSÚ. 7 hlavních obchodníků plynu a elektřiny. Sbírány údaje o tržbách (Kč) a prodejích ve fyzických jednotkách (MWh). Rozdělení získávaných údajů na standardizovaná odběrová pásma stanovená Eurostatem (podklady dodávají respondenti). Výsledná jednotková cena pro dané pásmo je podílem tržeb (Kč) a fyzických jednotek (MWh). Probíhá separátní výpočet celkové ceny a ceny jen za silovou část (komoditu). Zjišťování skutečně placených cen (průměr za dané pásmo spotřeby). Od roku 2024 bylo zařazeno mezi standardní statistická zjišťování, je součástí výkazu o cenách elektřiny Ceny Elek 1-12 a o cenách zemního plynu Ceny E6-04.

Data v nové metodice popisují realizované ceny energií pro odběratele z nízkého napětí.
Data v původní metodice popisují nabízené, ceníkové ceny energií pro odběratele z nízkého napětí.

Průměrné ceny za vybrané potravinářské výrobky

Od ledna 2017 jsou nově publikovány průměrné ceny za vybrané potravinářské výrobky. Do prosince 2016 byly součástí publikace „Indexy cen zemědělských výrobců, průmyslových výrobců a indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží“, kód publikace: 011034-16.
Jedná se o výstup z měsíčního zpracování Indexů cen průmyslových výrobců a výkazu Ceny prům 1-12. Publikované ceny jsou vypočteny jako vážený aritmetický průměr a jsou bez DPH a ostatních daní a za všechny formy dodání. Aktualizace váhového schématu je prováděna na podkladě tuzemských tržeb vždy v lednu.

Revize indexu cen průmyslových výrobců

V současné době probíhá periodická revize indexu cen průmyslových výrobců. **Počínaje cenovými indexy za referenční období leden 2027** dojde k zahájení výpočtu na novém váhovém schématu, založeném na struktuře tuzemských tržeb roku 2025. Vznikne nový primární indexní základ průměr roku 2025 = 100, ze kterého budou počítány všechny ostatní odvozené indexy. Dosud publikované indexy zůstávají v platnosti, ale klasifikace CZ-CPA 2015 bude s koncem roku 2027 ukončena a od roku 2028 nahrazena klasifikací CZ-CPA 2025 (viz níže implementace nové klasifikace CZ-CPA 2025). **Z tohoto důvodu budou výpočty odvozených indexů se základy průměr roku 2015 = 100 a průměr roku 2021 = 100 ukončeny s daty za referenční období prosinec 2027.**

Implementace nové klasifikace CZ-CPA 2025
Od referenčního období za leden 2028, na základě nařízení Eurostatu, dojde k přepočtení časových řad a k implementaci nové klasifikace CZ-CPA 2025. Časové řady budou nově publikovány pouze v této klasifikaci, a to i zpětně do historie. Doposud publikovaná data v klasifikaci CZ-CPA 2015 již nebudou od referenčního období leden 2028 počítána, a proto veškerá data v této klasifikaci budou po roce 2029 odebrána.

Od referenčního období za leden 2028 budou k dispozici časové řady cenových indexů v klasifikaci CZ-CPA 2025:
Primární bazický index – IR25 (průměr roku 2025 = 100)
Meziměsíční index (IP), meziroční index (IS), podíl klouzavých průměrů (IK)